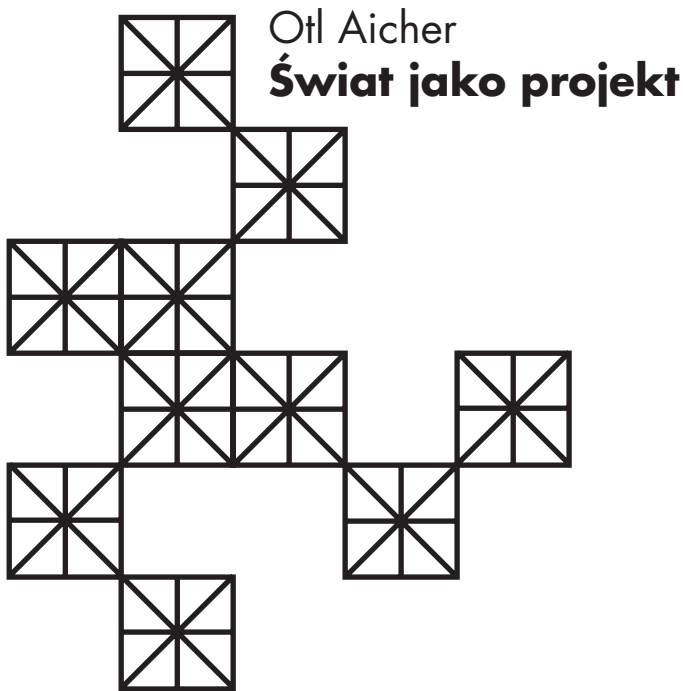

Świat jako projekt

Otl Aicher

Świat jako projekt

przełożyły

Renata Darda-Staab, Irena Dębek

redakcja naukowa polskiego wydania

Annette Siemes, Mariusz Wszółek

Tytuł oryginału: die welt als entwurf

Copyright © 1991 by Otl Aicher, 1992 by Inge Aicher-Scholl,
2014 by Florian Aicher

Copyright © 2015 by Wilhelm Ernst & Sohn, Verlag für Architektur
und Technische Wissenschaften GmbH & Co. KG, Rotherstrasse 21,
10245 Berlin, Germany

Copyright © 2016 by Wydawnictwo LIBRON

Copyright © 2016 by Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej
Uniwersytet Wrocławski

Wrocław 2016

ISBN 978-83-65705-04-4

Publikacja sfinansowana ze środków Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji
Społecznej Uniwersytetu Wrocławskiego

Redakcja naukowa polskiego wydania: Annette Siemes, Mariusz Wszótek

Redakcja i korekta: Aleksandra Jastrzębska-Wiktor

Projekt okładki: Mariusz Wszótek

Skład: LIBRON

Współpraca wydawnicza Wydziału Filologicznego
Uniwersytetu Wrocławskiego i Wydawnictwa LIBRON

All Rights Reserved. Authorised translation from the German language edition published
by Wilhelm Ernst & Sohn Verlag für Architektur und technische Wissenschaften GmbH
& Co. KG. Responsibility for the accuracy of the translation rests solely with Licensee
Name and is not the responsibility of Wilhelm Ernst & Sohn Verlag für Architektur
und technische Wissenschaften GmbH & Co. KG. No part of this book may be reproduced
in any form without the written permission of the original copyright holder, Wilhelm
Ernst & Sohn Verlag für Architektur und technische Wissenschaften GmbH & Co. KG.

Wydawnictwo LIBRON – Filip Lohner

al. Daszyńskiego 21/13

31-537 Kraków

tel. 12 628 05 12

e-mail: office@libron.pl

www.libron.pl

Spis treści

7	wstęp
11	wprowadzenie
19	kryzys moderny
33	rezygnacja z symboli
41	estetyczna egzystencja
47	trzecia epoka modernizmu
67	charles eames
71	hans gugelot
83	maszyny latające paula mc cready'ego
91	bauhaus i ulm
101	architektura jako obraz państwa
123	nienadający się do użytku przedmiot użytkowy
135	podpis
145	inteligentne budowanie
153	moje miejsce pracy jeszcze nie istnieje
159	kłopoty architektów i projektantów
167	wizerunek
187	swoboda grafika
197	nowe pismo
201	świat jako projekt
215	postowie

Wstęp

Mariusz Wszółek

Annette Siemes

Powód, dla którego zainicjowaliśmy tłumaczenie tekstów prezentowanych w niniejszej książce, można podać w jednym krótkim zdaniu: design jest komunikacją – i wszelkie komunikacje są designem.

Konsekwencje tego twierdzenia sięgają daleko i wymagają kilku wyjaśnień/komentarzy. Otl Aicher w projektowaniu prezentował podejście, które wychodziło od potrzeby uwzględnienia kontekstów społecznych i według którego to, co zaprojektowane, miałyby zaistnieć i funkcjonować. Zgodnie z takim podejściem każdy wytwarzany utwór, czy to fizyczny, czy ideowy, rozumiany jest jako wynik procesu projektowego, a jedno z centralnych twierdzeń wiążących się z takim nastawieniem to wymóg świadomego kształtowania nie tylko utworów, lecz również procesów i drogi prowadzących do ich powstawania. W ramach naszych studiów, dotyczących projektowania komunikacji, od lat pracujemy według tego zasadniczego podejścia, które wywraca niektóre rzeczy do góry nogami i wymaga zarówno od nas, jak i od studentów (wciąż odnawianej) gotowości, aby odejść od do tej pory ustalonej rutyny – czy to rutyny dydaktycznej, czy to zwyczajów oraz konwencji wyrażania i przedstawiania, krótko – komunikowania czegoś, co jest uznawane przez nas i innych

za założenie oczekiwane, normalne itp. Stawiając na ciągłe prowadzenie podstawowych badań zjawisk i konstruktów komunikacji oraz na to, że aby coś zrozumieć, trzeba to robić, próbujemy w ramach studiów communication design ponownie łączyć dwie sfery, które w obecnych czasach bywają niefortunnie oddzielane od siebie jako teoria i praktyka, a które Aicher opisuje jako ściśle ze sobą powiązane. Innymi słowy, chodzi (zarówno nam, jak i, tak jak go rozumiemy, Aicherowi) o obserwację społeczeństwa powstającego i istniejącego na podstawie komunikacji oraz o świadome kształtowanie świata, o ile człowiek ma na nie wpływ, przez komunikację i przypisywanie obiektom znaczeń. Teksty Aichera odnoszą się do przedmiotów i obiektów codziennego użytku, które mają byt fizyczny, natomiast nasze studia (przeważnie) do tego, jak kształtować i projektować sferę znaków i znaczeń – ale jedno z drugim łączy się w ramach wyżej opisanego podejścia całościowego w aspekcie funkcjonalności i sensowności dla ludzi/użytkowników. Ważne jest to, że design w takiej perspektywie jest czymś innym (nie tylko czymś więcej, lecz czymś innym) niż ozdobą. Nie jest jedynie płaszczem, w który ubieramy produkt rzucany na rynek w celu zwiększenia sprzedaży lub produkcji. Design w ujęciu Aichera i Ulmer Hochschule für Gestaltung wiąże się z odpowiedzialnością społeczną i z podejściem ściśle ukierunkowanym na dobro ludzi i ludzkości (czyli nie tylko pojedynczych podmiotów, grup zainteresowań lub przedsiębiorstw). Ze względu na to, że podejście to stosunkowo rzadko bywało opisywane w formie programu (raczej świadczą o nim utwory różnych szkół projektowania, które weszły do kanonu historii designu), pragnęliśmy udostępnić czytelnikom teksty, które pokazują, jeśli nie ponadczasowość, to zdecydowanie aktualność i zaskakującą prostotę koncepcji stawiających człowieka zarówno jako punkt wyjścia, jak i punkt docelowy wszelkich działań projektowych, biorąc przy tym jednak pod uwagę ich konsekwencje w kontekście społecznym i środowiskowym. Połączenie takiego podejścia z teorią i badaniami komunikacji otwiera możliwość opracowania i urzeczywistnienia koncepcji całościowej, która nie tylko obsługuje interesy jednego podsystemu społecznego, a mianowicie gospodarki, lecz także przyczynia się do produkcji rozwiązań odnoszących się do współczesnych problemów życia ludzkiego w kontekście globalnym. A poza takim ambitnym celem udany design przedmiotów

i komunikacji w rozumieniu procesowo-komunikacyjnym może nas uratować przed utknięciem w codziennej normalności, w ramach której raczej poddajemy się podziwianiu coraz to piękniejszych opakowań dla rozwiązań problemów, których przedtem nie mieliśmy. Tym optymistycznym akcentem kończymy nasze wstępne rozważania i zapraszamy do lektury.

www.pk.uni.wroc.pl

www.dziennikarstwo.uni.wroc.pl